

4_2019

KWARTALNIK 2019, 4(151)

KWARTALNIK NAUKOWY
EDUKACJA

Redakcja kwartalnika

EDUKACJA

Redaktor naczelna

MAŁGORZATA SEKUŁOWICZ

Redaktorzy tematyczni

BOGUSŁAWA DOROTA GOŁĘBNIAK (pedagogika, pedeutologia)

AGNIESZKA GROMKOWSKA-MELOSİK (pedagogika, socjologia edukacji)

AGNIESZKA CHŁOŃ-DOMIŃCZAK (ekonomia, statystyka)

BEATA JACHIMCZAK (pedagogika, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, systemy edukacji)

JOANNA KOBOSKO (psychologia, rehabilitacja)

JOANNA MINTA (pedagogika społeczna, poradownictwo)

DOROTA PODGÓRSKA-JACHNIK (psychologia, pedagogika, logopedia)

MICHAŁ SITEK (socjologia)

HANNA SOLARCZYK-SZWEC (pedagogika dorosłych)

BOŻENA STAWOSKA-JUNDZIŁ (dydaktyka)

MARTA WIECZOREK (pedagogika kultury fizycznej)

KATARZYNA WIEJAK (psychologia)

Redakcja i korekta

MAŁGORZATA STEPUCH, KATARZYNA KRYSZTOFIAK (język polski)

BARBARA PRZYBYLSKA (język angielski)

Sekretarz redakcji

KATARZYNA KRYSZTOFIAK

Redaktor statystyczny

JACEK HAMAN

Rada naukowa

MARIA BUJNOWSKA-FEDAK (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu)

AMRITA CHATURVEDI (Saint Louis University, Kashi School)

DARIUSZ DOLIŃSKI (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny)

HENRYK DOMAŃSKI (Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, IBE)

VLATKA DOMOVIĆ (University of Zagreb)

BARBARA KLIMEK (Arizona State University)

MAREK KONOPCZYŃSKI (Uniwersytet w Białymstoku)

BEATRICE M. LATAVIETZ (Wichita State University)

ELGRID MESSNER (University College of Teacher Education Styria)

JEAN PATTERSON (Wichita State University)

MOJCA PEČEK (University of Ljubljana)

BOGUSŁAW ŚLIWERSKI (Uniwersytet Łódzki)

© INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH Warszawa 2020

Kwartalnik **EDUKACJA**

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel. 508 983 041

e-mail: kwartalnikedukacja@ibe.edu.pl

Spis treści

- 5 Słowo wstępne
- 7 MATEUSZ WASYLEWSKI
The impact of research waste on the scientific validity and integrity of clinical trials
- 22 KAROLINA MUDŁO-GŁĄGOLSKA
Czy pasja męczy? Podstawowe potrzeby psychologiczne jako mediator związku pasji pracy i zmęczenia przewlekłego nauczycieli
- 38 LIDIA PAWLUSIŃSKA
Metoda symulacji w kształceniu nauczycieli wczesnej edukacji
- 50 ANNA BŁASZCZAK
Inteligencja i sumiennosc jako predyktory sukcesow maturalnych. Kiedy ciężka praca liczy się bardziej niż bycie bystrym?
- 66 DOROTA RÓŻAŃSKA, KRYSZYNA GÓRNIAK
Zachowania prozdrowotne dziewcząt z wybranych szkół bialskich w kontekście obowiązku realizacji założeń edukacji zdrowotnej
- 83 LUDWIK DOBRZYŃSKI, MARTYNA GĄSOWSKA, MAREK KIREJCZYK, EWA DROSTE, ARTUR SKWAREK
Edukacja jądrowa w szkole – problemy uczniów i nauczycieli z perspektywy Działu Edukacji i Szkoleń Narodowego Centrum Badań Jądrowych
- 91 MICHAŁ HNATIUK
Wpływ czynników technologiczno-informacyjnych na efektywność kształcenia w Polsce
- 105 AGNIESZKA ANIELSKA
Publiczne uczelnie zawodowe szansą na regionalne centra edukacji całozyciowej? Analiza potencjału

- 123 MIŁOSZ WAWRZYNIEC ROMANIUK, JOANNA ŁUKASIEWICZ-WIELEBA
Żeglarstwo morskie w oczach młodzieży – wyobrażenia, obawy i oczekiwania
- 139 ANNA GULCZYŃSKA
Zastosowanie techniki eksternalizacji w systemowej terapii dziecka doświadczającego lęku
- 157 DOMINIKA WIŚNIEWSKA
Dziecko słyszące rodziców niesłyszących. Kontekst rozwojowy, możliwości wspierania
- 166 IZABELA KRASIEJKO
Refleksyjna edukacja studentów kierunku pedagogika w zakresie metodycznego działania asystenta rodziny
- 183 PAWEŁ SZYMBORSKI, EMILIA SOBÓL, TOMASZ KASPRZAK, KAMIŁA HERNIK,
MAGDALENA DYBAŚ-STRONKOWSKA, MICHAŁ STEMPIEŃ
Doskonalenie procesów z użyciem cyklu PDSA. Przykład naboru podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji
- 197 O autorach

Słowo wstępne

Chyba nigdy dotąd nie stawiano przed edukacją tak różnorodnych wymagań. Rozumiana jako całościowy proces obejmuje dziś zakres zagadnień, który ma między innymi umożliwić spójne konstruowanie obrazu świata, rozumienie zjawisk i mechanizmów nim rządzących, umiejętność uczenia się i wyszukiwania wiarygodnych informacji, podnoszenie zdobytych kwalifikacji, a także ich zmianę w zależności od potrzeb, i wreszcie nabywanie kompetencji pozwalających funkcjonować w skomplikowanym obszarze relacji społecznych. Podjęliśmy próbę takiego dobrania tekstów, które prezentują zarówno perspektywę naukową, jak i praktyczną, dając wkład do dyskusji o zadaniach stojących przed szeroko rozumianą edukacją i jej badaczami.

Otwieramy wydanie artykułem Mateusza Wasylewskiego *The impact of research waste on the scientific validity and integrity of clinical trials* podejmujący temat zasad prowadzenia badań naukowych na przykładzie badań klinicznych. Autor wskazuje konsekwencje bioetyczne marnotrawstwa badawczego oraz proponuje rozwiązania mające służyć jego zminimalizowaniu.

Grupę tekstów oscylujących wokół praktyki szkolnej rozpoczyna artykuł o zależnościach pomiędzy stosunkiem do pracy nauczycielskiej a przewlekłym zmęczeniem pt. *Czy pasja męczy? Podstawowe potrzeby psychologiczne jako mediator związku pasji pracy i zmęczenia przewlekłego nauczycieli* Karoliny Mudło-Głagolskiej. Autorka przeprowadziła badania grupy prawie 400 nauczycieli reprezentujących różne poziomy nauczania. W artykule przedstawia ich wyniki. Lidia Pawlusińska w tekście zatytułowanym *Metoda symulacji w kształceniu nauczycieli wczesnej edukacji* pisze o wspomaganiu nauczania matematyki na wczesnym etapie nauczania, prezentując metodę umożliwiającą odchodzić od tradycyjnego modelu nauczania na rzecz refleksyjnej i weryfikującej dotychczasowe, nie zawsze dobre doświadczenia.

Z kolei Anna Błaszczak analizuje wybrane czynniki wpływające na wynik egzaminu maturalnego uczniów realizujących program matury międzynarodowej, prezentując je w artykule *Inteligencja i sumienność jako predyktory sukcesów maturalnych. Kiedy ciężka praca liczy się bardziej niż bycie bystrym?* Naukowszynie z AWF w Białej Podlaskiej Dorota Różańska i Krystyna Górniak w opracowaniu *Zachowania prozdrowotne dziewcząt z wybranych szkół białskich w kontekście obowiązku realizacji założeń edukacji zdrowotnej* przedstawiają wyniki badań, których celem było między innymi sprawdzenie, na ile skutecznie szkoły wywiązują się z obowiązku edukacji zdrowotnej i promowania zdrowego stylu życia. Zespół autorów – Ludwik Dobrzyński, Martyna Gąsowska, Marek Kirejczyk, Ewa Droste i Artur Skwarek – dzieli się doświadczeniami na temat nauczania fizyki na podstawie wieloletnich obserwacji uczniów i nauczycieli odwiedzających NCBJ. W tekście *Edukacja jądrowa w szkole – problemy uczniów i nauczycieli z perspektywy Działu Edukacji i Szkoleń Narodowego Centrum Badań Jądrowych* proponują też rozwiązania trudności, z którymi zmagają się w tym zakresie polskie szkoły. W podobnym nurcie utrzymany jest artykuł Michała Hnatiuka *Wpływ czynników technologiczno-informacyjnych na efektywność kształcenia w Polsce*. Oprócz wpływu prezentowanych czynników na skuteczność edukacji i wynikających z nich korzyści, autor wskazuje też pojawiające się zagrożenia z nimi związane.

Agnieszka Anielska – autorka artykułu *Publiczne uczelnie zawodowe szansą na regionalne centra edukacji całościowej? Analiza potencjału* – zwraca się z kolei w kierunku kształcenia zawodowego i analizuje, w jaki sposób zawodowe szkoły wyższe mogą poszerzać ofertę kształcenia dorosłych. Aby dopełnić spectrum tematów „szkolnych” w artykule *Żeglarstwo morskie w oczach młodzieży – wyobrażenia, obawy i oczekiwania w stosunku do rejsu żaglowcem szkolnym* Łukasz Romaniuk i Joanna Łukasiewicz-Wieleba omawiają badania przeprowadzone wśród młodzieży w wieku od 12 do 19 lat.

Czytelnikom szukającym wsparcia w pracy z uczniami z problemami adaptacyjnymi, proponujemy artykuły Anny Gulczyńskiej i Dominiki Wiśniewskiej. Pierwsza z autorek w opracowaniu pt. *Zastosowanie techniki eksternalizacji w systemowej terapii dziecka doświadczającego lęku* postawiła sobie za cel przedstawienie informacji teoretycznych dotyczących prowadzenia terapii rodzinnej oraz zawarła wskazówki do wykorzystania jej w praktyce. Druga w tekście *Dziecko słyszące rodziców niesłyszących kontekst rozwojowy, możliwości wspierania* wskazuje na specyficzną sytuację dzieci wychowywanych przez rodziców Głuchych. Badaczka nie tylko zwraca uwagę na ich problemy, ale też pokazuje szanse, które ta sytuacja stwarza. Tematykę psychospołeczną uzupełnia artykuł Izabeli Krasiejko *Refleksyjna edukacja studentów kierunku pedagogika w zakresie metodycznego działania asystenta rodziny* podejmujący kwestie kształcenia pracowników służb społecznych. Przewyciężanie stereotypów i otwarta postawa w obserwacji środowiska rodzinnego to tylko niektóre postulaty proponowane przez naukowczynię.

Wydanie kończymy sprawozdaniem *Doskonalenie procesów z użyciem cyklu PDSA. Przykład naboru podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji* autorstwa Pawła Szymborskiego, Kamili Hernik, Emilii Sobol, Magdaleny Dybaś-Stronkowskiej i Tomasza Kasprzaka z Instytutu Badań Edukacyjnych. Zajmują się oni udoskonalaniem metody wyłaniania podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości w ramach ZSK.

Zapraszamy do lektury.

Redakcja